

Milyonlarca
Yılda Oluşan

DOĞAL KÖPRÜLER

Jeoloji Yük. Müh. Cemil EVİRGEN

Konya ili denince akla, ülkemizin buğday ambarı ve geniş düzlükleri gelir. Oysa Konya'nın ikinci bir kimliği bulunmaktadır. Akdeniz Bölgesi içine giren gölleri, nehirleri, dağlarıyla yemyeşil bir Konya.

Bu yazıyla size, Göksu'nun iki kolu üzerinde oluşan iki doğal köprüden söz edeceğiz. Ermenek-Mut arasında bulunan birinci kol ve Hadim-Aladağ arasında kalan ikinci kol üzerindeki her iki doğal köprü de yerel ismiyle "Yerköprü" olarak anılmaktadır.

Konya'nın Ermenek-Mersin'in Mut ilçeleri arasında kalan Yerköprü'nün jeolojik tarihçesi şöyledir: Yaklaşık 110 milyon yıllık bir oluşumla Kretase yaşlı kireçtaşlarının faylanması sonucunda Göksu nehri bugünkü yatağına girmiştir. Çok dar bir kanyon oluşmuş ve bu faylanmaya bağlı olarak ortaya çıkan bir kaynak bol karbonatlı suyuyla traverten oluşturmaya başlamıştır. Bu oluşum yatayda uzayarak karşı kesime kadar ilerlemiş ve karşı yaka ile birleşmiştir. Bu arada meydana gelen eğim nedeniyle kaynak suyu doğuya doğru (mansaba doğru) akmış ve Yerköprü genişlemiştir. Batı-Doğu doğrultusunda 100 m'ye kadar uzamış bulunan hazırda Yerköprü'nün doğusunda (resimde görülen çağlayanın olduğu yerde) oluşum devam etmektedir.

Ermenek-Mut arasında, DSİ tarafından Göksu üzerinde kurulan Gezende Hidroelektrik Santrali'nin enerji tünellerinin yapılması için açılan yolların ulaşımı rahatlatması, bu doğal anıtın görülmesini kolaylaştırmıştır.

Aladağ Yerköprü Mağara kesiti.

Ermenek-Mut arasındaki Aladağ Yerköprü mansabından bir görünüş.

İkinci doğal anıtı da Hadim-Aladağ arasında görmekteyiz. Bu yerköprü'nün de oluşumu aynıdır. Ancak bu ikinci yerköprü, karasu kaynağı olarak anılan kaynağın debisinin daha fazla oluşu nedeniyle yaklaşık 500 m civarında bir uzunluğa ulaşmıştır. Karasu kaynağından alınan suyun kimyasal analiz neticesi litrede miligram cinsinden şöyledir:

Ca	: 160,000 mgr
Mg	: 60,000 mgr
Fe,Al	: 5,446 mgr
SO ₄	: 51,860 mgr
Cl	: 21,300 mgr
HCO ₃	: 695,400 mgr
NO ₃	: 69,192 mgr

Kolayca anlaşılacağı gibi, bir litre içindeki 695,400 mgr'lık

FOTOĞRAFIN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Yukarıdaki fotoğrafın ne olduğunu bulabilecek misiniz? Geçen sayımızda yer alan yandaki fotoğrafta ise yaz güneşi etkisiyle eriyen bir buzulda oluşan havuzlar görülmektedir.

Yerköprünün mansabından bir görünüş (yukarıda). Yandaki resimde ise traverten oluşumunun havuzlardaki (mansabda) görünüşü.

HCO_3 havayla temas sonucunda CO_3 'lu kayaç (traverten) oluşturmaktadır.

Bölgede şifalı özelliği olduğu söylenen bu su, sertliğinin 40'ın üstünde olması nedeniyle içilmez niteliktedir. Anılan suyun bir litresinde 5,466 mgr Fe, Al karışımı vardır. Demirli olan bu suyun, cildi kurutucu etkisi nedeniyle deri hastalıklarında kullanılabilceği söylenmektedir.

Milyonlarca yılda oluşan doğa harikalarımızı korumak, değerlendirmek ve kuşkusuz hepsinden önce elden geldiğince tanıtmak önde gelen vatandaşlık görevlerimizdir. □